

Tijdens de toets en in een schriftelijke enquête achteraf onder de deelnemers reageerden zowel de getoetsten als de toetsers overwegend positief.

KONKLUSIES EN SUGGESTIES

GETOETSTEN BLEKEN 'HET EVEN STILSTAAN bij de eigen werkzaamheden' ter voorbereiding op de presentatie als zeer positief te ervaren. Kontakten met eigen kollega's, ook van andere afdelingen, werden versterkt omdat soms ook van hen een inbreng werd gevraagd.

Toetsers deden nieuwe ideeën op. De ervaring dat kollega's uit andere gemeenten soms met dezelfde problemen worstelen, zoals zware werkdruk, over elkaar heen vallende AMvB's, wetswijzigingen, jurisprudentie, procedures leidde vaak tot het prettige 'gedeelde smart is halve smart'-effect. Soms ontwikkelden zich spontaan brainstorm-sessies, waar nieuwe mogelijkheden voor de uitvoering van milieubeleid werden ontwikkeld. Wanneer bovendien toetsers aan het eind van de dag met aardige suggesties en mogelijke oplossingen voor knelpunten of problemen aankwamen keken de meesten tevreden terug op de dag. Ruim de helft van de respondenten op de enquête (de enquête zelf had een respons van 74 %) gaf aan echt nieuwe dingen gehoord te hebben en verwachtte dat de gemeente er veel aan zou hebben. Natuurlijk waren er ook negatievere geluiden. De zes gemeenten waren bijvoorbeeld in de ogen van velen te weinig vergelijkbaar, zowel in grootte als in soort milieuproblematiek. De organisatoren hebben dit van te voren onderkend. Er is duidelijk gesteld dat de toets niet zozeer een vergelijking, een competitie, zou moeten zijn maar vooral een leerfeest zou moeten hebben. En die opzet is aardig geslaagd.

Het effect van de toets op de lange duur is natuurlijk niet te voorspellen. Eén van de deelnemers deed de aardige suggestie om over twee jaar een soort reünie te houden om de effecten te bekijken. Het zou interessant zijn deze suggestie op te volgen.

Tijdens de toets zijn, expliciet en tussen neus en lippen door, diverse voorstellen gedaan voor verbetering van gemeentelijk milieubeleid. In de uitgebreide rapportage komen deze her en der aan de orde. Hieronder is, mede op basis van gesprekken tijdens de toetsingsperiode en op basis van de eerder genoemde enquête, een aantal suggesties op een rij gezet.

Algemeen

- Geef zelf het goede voorbeeld aan bedrijven en huishoudens door de interne milieuzorg bij gemeentelijke organisaties op te zetten en waar mogelijk bij alle gemeentelijke activiteiten, ook van andere beleidssectoren, rekening te (laten) houden met milieuaspekten. Als gemeente sta je dan ook sterker bij het opleggen van milieuvorwaarden aan activiteiten van anderen.

Handhaving milieurecht

- Probeer waar mogelijk de samenwerking tussen de verschillende controlerende instanties te bevorderen, zo mogelijk via een structureel overleg.
- Overleg regelmatig over milieuzaken met de politie en met de Officier van Justitie, al dan niet in het lokaal driehoeksoverleg.
- Overleg met de Officier van Justitie over het opnemen in een voorwaardelijke boete van de eventueel door de gemeente te maken schoonmaak- of herstelkosten. Indien de betrokken verdachte niet zelf het herstel verzorgt en de gemeente dit doet, kan de Officier van Justitie dat deel van de voorwaardelijke boete invorderen en zo aan de (rijks)overheid doen toekomen.
- Veel milieudelicten worden op ongelegen momenten (in het weekend en 's avonds) gepleegd. Plaats daarom de Wca-koffer en de andere apparatuur, die voor eventuele bewijsvoering permanent bereikbaar moet zijn, bij de politie.
- Voer bedrijfsbezoeken aan grotere bedrijven, na overleg met eventueel andere controlerende instanties, bij voorkeur met twee personen uit. Continuïteit van controle is dan beter gewaarborgd en je leert meteen van elkaar.

- Voor klachtenbehandeling zijn een apart, regionaal geldend, telefoonnummer en uniforme formulieren voor brandweer, politie, milieu-afdeling en anderen bijzonder handig.

Milieubeleidsplannen

- Na een Hinderwet-uitvoeringsprogramma (HUP) zijn er twee wegen om het milieubeleid verder gestalte te geven. Ten eerste is uitbreiding van het HUP met andere gemeentelijke (milieu)taken tot een milieu-uitvoeringsprogramma (MUP) en vervolgens tot een milieubeleidsplan (MBP) mogelijk.

Een andere mogelijkheid is na het HUP samen met andere afdelingen eerst een milieubeleidsplan op te stellen en daaruit een MUP, waarvan het HUP een onderdeel vormt, af te leiden.

Maak zowel intern als naar buiten toe een duidelijke keuze tussen deze twee wegen.

- Leg in een vroegtijdig stadium van planning relaties tussen 'groen' en 'grijs' milieu en met andere beleidssectoren, zoals ruimtelijke ordening, bouwen, gronduitgifte, onderwijs, welzijn, economisch beleid en financiën.
- In de uitvoering dient iedere beleidssector, op grond van het uitgangspunt: de vervuiler betaalt, de eigen milieukosten in zijn eigen begrotingsposten op te nemen en niet aan het milieubeleid toe te rekenen.
- Zorg voor een goede financiële onderbouwing van milieuplannen en/of -uitvoeringsprogramma's. Het milieu, 'grijs' en 'groen', is alleen gebaat bij uitvoering van een goed milieubeleid en niet bij mooie verhalen en goede voornemens.
- Bij milieu-uitvoeringsprogramma's is een directe koppeling van uitgesplitste milieutaken aan begrotingsposten op basis van de functionele indeling van de Comptabiliteitswet aan te bevelen. Budgetbewaking is dan ook gemakkelijker uit te voeren.

Organisatie

- Fysieke nabijheid van collega's, ook van andere sectoren, bij voorkeur in één gebouw, bevordert de (mogelijkheid tot) interne samenwerking.
- Verantwoordelijkheden en bevoegdheden dienen zo laag mogelijk in de organisatie te worden gelegd.
- Bij reorganisaties die mede tot doel hebben de cultuur te veranderen kunnen op sleutelposities beter externe kandidaten worden gevonden.

- Trainingsprogramma's bij cultuurveranderingen ter bevordering van samenwerking, klantvriendelijkheid of eigen verantwoordelijkheid zouden ook voor de leden van B&W en door het topmanagement zelf verplicht moeten zijn.
- Geïntegreerde diensten met delegatie van verantwoordelijkheden en bevoegdheden lijken sneller te kunnen werken dan sekretarie-afdelingen en afzonderlijke diensten.
- Het welslagen van intergemeentelijke samenwerking is sterk afhankelijk van de cultuur in de deelnemende gemeentelijke organisaties, vooral tot uitdrukking komend in de (ambtelijke) bereidheid tot samenwerking.

Afvalinzameling

- De inzameling van klein chemisch afval lijkt recht evenredig met de moeite die mensen moeten doen om het kca kwijt te raken. Daarom hebben afhaalsystemen van kca met een chemokar een groter milieurendement, en op den duur ook een groter financieel-maatschappelijk rendement, dan brengsystemen. Het standplaatsensysteem zit hier tussenin. Exploitatiekosten van afhaalsystemen zijn hoger dan van brengsystemen.
- Wettelijke inrichtingseisen voor een chemokar en een kca-depot, en het wettelijk verbod onbekende stoffen mee te nemen belemmeren een uit milieu-oogpunt optimale inzameling van (onbekend) chemisch afval uit huishoudens.
- Bij alle kca-projecten spelen de hoge verwerkingskosten een remmende faktor, die via de reinigingsheffing door de vervuiler zouden moeten worden betaald.

Bodembescherming en sanering

- In Hinderwetvergunningen horen bodembeschermende voorschriften en in Lozingsvergunningen horen rioolbeschermende voorschriften, die regelmatig dienen te worden gecontroleerd. Naast vloeistofdichte bakken onder riskante activiteiten, vloeistofdichte vloeren, slibvangers, en/of vet/oliescheiders kan ook een (afval)stoffenboekhouding verplicht worden gesteld.
- Een meerjarig video-inspectieplan, gekoppeld aan een zorgvuldige rioolklachtenregistratie, kan op den duur zeker kostenbesparend werken.
- Indien bodemonderzoeken en (kleine) saneringen op kosten van de veroorzaker buiten het provinciale bodemsanerings-

programma om (bij voorkeur wel met medeweten van de provincie) en onder directie van de gemeente zelf kunnen worden uitgevoerd, gaat dat vaak aanzienlijk sneller dan via de lange IBS-procedure.

- Voorfinanciering van in de provinciale bodemsaneringsprogramma's opgenomen gevallen kan bij urgente (woningbouw) projecten na kennisgeving van de provincie soms zinnig zijn, aangezien de ervaring heeft geleerd dat er aan het eind van het begrotingsjaar nogal eens extra budget beschikbaar komt.
- Gladheidsbestrijding kan ook bewust milieuvriendelijk worden uitgevoerd door het gebruik van bijvoorbeeld nat calciumchloride.

Milieuvoorzichting en -educatie

- Bij vrijwel alle milieuactiviteiten in een gemeente, zoals bodemsanering, afvalinzameling, milieuvriendelijk groenbeheer en planprocedure bestemming buitengebied is een goede, tijdig gegeven voorlichting van belang. Bereid de voorlichting waar mogelijk samen met andere betrokken (overheids)instanties en de eigen afdeling voorlichting voor.
- Milieu-educatie op scholen en voor verenigingen kan het beste in goed overleg met regionaal of provinciaal werkende natuur- en milieu-educatie-instellingen, de afdeling onderwijs en de afdeling voorlichting worden voorbereid en verzorgd.

Milieu, ruimte en groen

- Wijs bij de (schriftelijke) verlening van een op grond van het geldende bestemmingsplan niet te weigeren bouwvergunning de betrokkene erop van de vergunning (nog) geen gebruik te maken gezien mogelijke verplichtingen op grond van milieuwetten, zoals een Hinderwetplicht of een bodemonderzoek.
- Maak bij het opstellen van ruimtelijke en verkeersplannen gebruik van transparanten om kumulatieve (milieu)effecten van verschillende wensen of varianten kenbaar te maken en naar aanleiding daarvan maatregelen of bijstellingen van wensen in beeld te brengen. Zowel bij de directe besluitvorming als bij inspraak kan dat goed werken.
- Via bestemmingsplannen (buitengebied), landschapsbeleidsplan en groenbeheersplannen met voldoende inspraak kan een milieuvriendelijk groenbeheer worden uitgevoerd.